

**MOKESTINIŲ GINČŲ KOMISIJA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS**

**SPRENDIMAS
DĖL I. L. SKUNDO**

2020 m. spalio 26 d. Nr. S- 193 (7-106/2018)
Vilnius

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Komisija), susidedanti iš komisijos pirmininkės Editos Galiauskaitės, narių Evaldo Raistensko, Andriaus Veniaus (pranešėjas), Vilmos Vildžiūnaitės, išnagrinėjo I. L. (toliau – Pareiškėja) 2018-06-15 skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – Atsakovas, Inspekcija, centrinis mokesčių administratorius) 2018-05-24 sprendimo Nr. 68-62 (toliau – Inspekcijos sprendimas, skundžiamas sprendimas). Pareiškėjos atstovas advokatas A. L. ir Atsakovo atstovas R. M. 2020-08-25 dalyvavo Komisijos posėdyje.

Komisija n u s t a t ė :

Komisija, atsižvelgdama į Pareiškėjos atstovo Komisijos 2018-08-07 posėdyje išdėstytą prašymą sustabdyti Pareiškėjos skundo nagrinėjimą, kadangi tuo metu Pareiškėjos atžvilgiu Vilniaus apygardos teisme buvo nagrinėjama baudžiamoji byla Nr. 1-77-190/2018 pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 189¹ straipsnį (nepagrįstas praturtėjimas), 2018-08-09 posėdžio protokolu Nr. PP-196 (7-106/2018) nusprendė Pareiškėjos 2018-06-15 skundo nagrinėjimą sustabdyti iki bus priimtas galutinis procesinis sprendimas baudžiamojoje byloje Nr. 1-77-190/2018. Pareiškėjos atstovas 2020-07-08 pateikė Komisijai prašymą dėl mokestinio ginčo bylos nutraukimo, kuriame nurodyta, kad baudžiamojoje byloje yra priimtas galutinis įsiteisėjęs Lietuvos apeliacinio teismo 2019-11-29 nuosprendis, kuriuo Pareiškėja buvo visiškai išteisinta dėl jai inkriminuotos nusikalstamos veikos. Komisija 2018-06-15 skundo nagrinėjimo atnaujinimo klausimą bei skundą iš esmės išnagrinėjo 2020-08-25 posėdyje.

Pareiškėja pateiktu skundu Komisijai nesutinka su Inspekcijos sprendimu ir prašo jį panaikinti teigdama, kad Inspekcijos 2018-05-24 sprendimas Nr. 68-62 yra neteisėtas ir nepagrįstas, nes mokesčių administratorius nenustatė visų teisiškai reikšmingų aplinkybių, netinkamai vertino nustatytas aplinkybes bei padarė nepagrįstą išvadą, jog Pareiškėja paskolos sutartyse nurodytų piniginių lėšų negavo ir negali jomis grįsti kratos metu rastų 47000 Eur ir 14 auksinių monetų įsigijimo.

Dėl apskaičiuotos mokesčio nepriemokos

Skunde dėstomos aplinkybės, įrodančios, Pareiškėjos nuomone, realų ginčo piniginių lėšų perdavimą jai:

1. L. V. (L. V.) ir Pareiškėjos 2012-02-20 paskolos sutartis, kuria paskolos davėjas (L. V.) paskolino Pareiškėjai 100000 Lt. Tai, kad dalis šių piniginių lėšų buvo perduota Pareiškėjai, patvirtina jos banko sąskaitos išrašas bei liudytojos B. L. (buvusi M.) parodymai. B. L. pervedė Pareiškėjai 70000 Lt savo tėvo L. V. prašymu. Ši paskolos sutartis teisės aktų nustatyta tvarka nėra pripažinta negaliojančia, vadinasi, ji yra galiojanti ir sukelianti Pareiškėjai pareigą grąžinti pasiskolintus pinigus paskolos davėjui. Vilniaus miesto apylinkės teismas, įvertinęs pateiktus rašytinius įrodymus, įsiteisėjusia 2018-06-04 nutartimi civilinėje byloje Nr. eL2-22458-994/2018 nustatė L. V. ir Pareiškėjos 2012-02-20 paskolos sutarties sudarymo ir pinigų gavimo jos pagrindu faktus. Tai įrodo, kad ši paskolos sutartis nėra apsimestinė;

2. R. M. ir Pareiškėjos 2013-12-19 paskolos sutartis, kuria paskolos davėja R. M. paskolino Pareiškėjai 70000 Lt. Aplinkybę, kad šios pinigines lėšos buvo perduotos Pareiškėjai patvirtina R. M. paaiškinimai ir teisme duoti parodymai. Ši paskolos sutartis teisės aktų nustatyta tvarka taip pat nėra pripažinta negaliojančia, vadinasi, ji yra galiojanti ir sukelianti Pareiškėjai pareigą grąžinti pasiskolintus pinigus pagal šią paskolos sutartį. Vilniaus miesto apylinkės teismas įsiteisėjusia 2018-02-20 nutartimi civilinėje byloje Nr. e2SP-10365-727/2018, įvertinęs pateiktus rašytinius įrodymus, patvirtino R. M. ir Pareiškėjos 2013-12-19 paskolos sutarties sudarymo ir pinigų gavimo jos pagrindu faktus;

3. Pareiškėjos brolio G. L. parodymai (patvirtinti teismo posėdžio metu), kad jis 2012 metais Pareiškėjai padovanojo 25000 Lt sumą grynaisiais pinigais. Nors Panevėžio apskrities valstybinė mokesčių inspekcija (toliau – Panevėžio AVMI), atlikusi Pareiškėjos mokesstinį tyrimą, šią aplinkybę vertino kritiškai, nes Pareiškėja negalėjo tiksliai nurodyti, kada ji iš brolio G. L. gavo pinigus (ar 2010 metais, ar 2012 metais), tačiau atsižvelgiant į tai, kad patikrinimas Pareiškėjos atžvilgiu buvo pradėtas praėjus ilgam laikui nuo dovanotų pinigų gavimo, akivaizdu, kad tikslios datos Pareiškėja galėjo ir neatsiminti.

Skunde pažymima, kad Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 9 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad įsiteisėję Lietuvos Respublikos teismų sprendimai yra privalomi visoms valstybės valdžios institucijoms, pareigūnams ir tarnautojams, įmonėms, įstaigoms, organizacijoms, kitiems juridiniams bei fiziniams asmenims ir turi būti vykdomi visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje. Tai reiškia, kad įsiteisėjusios Vilniaus miesto apylinkės teismo 2018-02-20 ir 2018-06-04 nutartys minėtose civilinėse bylose yra privalomos visoms valstybės valdžios institucijoms, pareigūnams ir tarnautojams, įmonėms, įstaigoms, organizacijoms, kitiems juridiniams bei fiziniams asmenims, t. y. ne tik bylos šalims, bet mokesčių administratoriui.

Joks teisės aktas nenumato, kad pagal paskolos sutartis gautos pinigines lėšos yra laikomos paskolos gavėjo pajamomis. Taigi, pagal paskolos sutartį gautos pinigines lėšos gyventojų pajamų mokesčiu (toliau – GPM) neapmokestinamos.

Dėl paskirtos GPM baudos

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (toliau – LVAT) savo praktikoje nesutinka su mokesčių administratoriaus sprendimu pažeidimo padarymo būdą kvalifikuoti kaip atsakomybę sunkinančią ir baudą didinančią aplinkybę, o laikosi pozicijos, kad taip aiškinant situaciją pareiškėjo atsakomybė būtų nepagrįstai apsunkinta jo paties padaryta neleistina veika; kadangi už patį pažeidimą yra baudžiama, todėl pripažinti tą pažeidimą atsakomybe didinančia aplinkybe bei sudarančia prielaidas didinti skirtingą baudą, yra nepagrįsta (LVAT nutartys adm. bylose Nr. A-602-2285/2012, Nr. A-602-409/2014, Nr. A-602-542/2014).

Skunde pabrėžiama, kad Inspekcija nepagrįstai pripažino Pareiškėjos atsakomybę sunkinančia aplinkybe padaryto pažeidimo mastą ir neatsižvelgė į skunde išdėstytas argumentus dėl Pareiškėjos atsakomybę lengvinančių aplinkybių. Pareiškėja mokesčiui administratoriui teikė paaiškinimus, geranoriškai dalyvavo padedant atlikti mokesstinį patikrinimą. Be to, Pareiškėjos galimai padarytas pažeidimas nėra sisteminis ar pakartotinis. Priešingai, galimas pažeidimas padarytas pirmą kartą. Šios aplinkybės patvirtina, kad Pareiškėja nėra piktybiška ar siekia nuslėpti ir nemokėti mokesčių valstybei. Vadinasi, Pareiškėjos atsakomybę švelninančia aplinkybe būtų galima pripažinti ne tik jos bendradarbiavimą su mokesčių administratoriumi, bet ir tai, kad pažeidimas yra padarytas pirmą kartą ir nėra sukėlęs didelės žalos valstybės biudžetui.

Kartu su skundu Pareiškėja pateikė skundo argumentus patvirtinančius dokumentus: paskolos sutartis, teismo nutartis, banko sąskaitų išrašus ir kt.

2020-07-08 Komisijai pateiktame prašyme panaikinti skundžiamą Inspekcijos sprendimą ir nutraukti mokestinio ginčo bylą nurodyta, kad teisme buvo nagrinėjama byla dėl nusikalstamos veikos, numatytos BK 189¹ straipsnio 1 dalyje, padarymo, kurioje Pareiškėja buvo kaltinama nepagrįstai praturtėjusi 47000 Eur suma ir 14 auksinių monetų, rastų 2015-11-06 kratos metu. Lietuvos apeliacinio teismo 2019-11-29 nuosprendžiu, priimtu baudžiamojoje byloje Nr. 1A-111-1076/2019, Vilniaus apygardos teismo 2018-08-08 apkaltinamasis nuosprendis, priimtas baudžiamojoje byloje Nr. 1-77-190/2018, buvo pakeistas – Pareiškėja dėl minėtos jai inkriminuotos nusikalstamos veikos buvo visiškai išteisinta, konstatavus, jog neįrodyta, kad Pareiškėja dalyvavo

padarant nurodytą ir jai inkriminuotą nusikalstamą veiką. Išnagrinėjus bylą kasacine tvarka, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020-06-09 nutartimi, priimta baudžiamojoje byloje Nr. 2K-147-697/2020, Lietuvos apeliacinio teismo 2019-11-29 nuosprendis paliktas nepakeistu.

Esant aukščiau nurodytoms aplinkybėms bei atsižvelgiant į tai, jog įsiteisėjusiu Lietuvos apeliacinio teismo nuosprendžiu yra konstatuota, kad 2015-11-06 kratos metu rasta 47000 Eur suma ir 14 auksinių monetų, dėl kurių Pareiškėjos atžvilgiu buvo pradėtas mokestinis patikrinimas, jai nepriklauso, t. y. priklauso kitam asmeniui, skunde nurodoma, kad ginčo administracinėje byloje Pareiškėjos atžvilgiu priimti individualūs administraciniai aktai naikintini ir ši byla nutrauktina.

Inspekcija ginčijamu sprendimu patvirtino Panevėžio AVMI 2018-03-20 sprendimą Nr. (42.72) FR0682-86, kuriuo Pareiškėjai nurodyta sumokėti į biudžetą 4922 Eur GPM, 950,02 Eur GPM delspinigius ir 1477 Eur GPM baudą.

Skundžiamame sprendime nurodyta, kad Inspekcija atliko Pareiškėjos GPM apskaičiavimo, deklaravimo ir sumokėjimo patikrinimą už laikotarpį nuo 2012-01-01 iki 2015-12-31. Nustatyta, kad Pareiškėja 2015 m. išlaidoms (kratos metu rastoms piniginiams lėšoms) panaudojo iš nenustatytų šaltinių gautas pajamas, kurios nebuvo apmokestintos Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

Inspekcija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 70 straipsnio 1 dalimi, Inspekcijos viršininko 2004-05-24 įsakymu Nr. VA-103 patvirtintu Mokesčio apskaičiavimo pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą taisyklių (toliau – Taisyklės) 4 punkto nuostatomis ir pritaikiusi išlaidų metodą, konstatavo, kad 2015 m. Pareiškėjos išlaidos 32225,79 Eur viršijo jos gautas pajamas. Inspekcija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau – GPMĮ) 6 straipsnio nuostatomis ir įvertinusi Pareiškėjos 2015 metų pajamų deklaracijoje deklaruotą gražintą GPM sumą, Pareiškėjai papildomai apskaičiavo 4922 Eur (4787 Eur + 135 Eur) GPM.

Dėl MAĮ 70 straipsnio 1 dalies nuostatų taikymo

Byloje nustatyta, kad 2015-11-06 atliekant kratą Pareiškėjos nepilnamečiui sūnui N. Ž. (N. Ž.) priklausančiame garaže, adresu: (*duomenys neskelbtini*), buvo rasta 47000 Eur ir 29 auksinės monetos (999 prabos; 7 g. svorio kiekviena).

Pareiškėja 2016-01-26 liudytojo apklausos protokole parodė, kad jos sūnaus N. Ž. garaže, esančiame adresu: (*duomenys neskelbtini*), rasti 47000 Eur yra jos asmeninės lėšos. Ten pat kratos metu rastos 29 auksinės monetos buvo įsigytos 2013–2014 m., kurių kaina buvo apie 28000 Lt. Pusė sumos (14000 Lt) buvo paimta iš jos santaupų, o kitą pusę apmokėjo jos sugyventinis V. Ž. iš savo asmeninių lėšų. Pareiškėja apklausos protokole parodė, kad tokia didelė piniginių lėšų suma jai buvo reikalinga tam, kad ateityje galėtų statyti namą, adresu: (*duomenys neskelbtini*), žemės sklype, kurį jiems su V. Ž. turėjo padovanoti V. Ž. motina E. Ž.

Kaip matyti iš bylos medžiagos, Pareiškėja buvo pateikusi 2007 ir 2008 metų Metines pajamų mokesčio deklaracijas (GPM305) ir 2009–2015 metų Metines pajamų deklaracijas (GPM308). Metinės gyventojų (šeimos) turto deklaracijos (forma FR0001), Vienkartinės gyventojų (šeimos) 2003-12-31 turėto turto deklaracijos (forma FR0593), Nuolatinio Lietuvos gyventojų pranešimo apie sudarytus sandorius PRC907 formos bei Pranešimo apie gautų pajamų ir įsigyto turto (įskaitant pasiskolintas pinigines lėšas) įsigijimo šaltinius PRC911 formos Pareiškėja nėra pateikusi.

Pagal mokesčių administratoriui turimus duomenis, Pareiškėja 2004–2006 metais pajamų negavo, išlaidas pagrindžiančių dokumentų mokesčių administratoriui nepateikė.

Mokesčių administratorius nustatė, kad Pareiškėja 2007–2011 metais gavo 62412,90 Lt pajamas, patyrė 38277,52 Lt išlaidas. Pareiškėjos piniginių lėšų likutis banke 2011-01-01 sudarė 4591 Lt, 2011-12-31 – 3863 Lt. Įvertinusi Pareiškėjos gautas pajamas bei patirtas išlaidas, Inspekcija nustatė, kad Pareiškėjos piniginių lėšų likutis ne banke 2011-12-31 siekė 20273 Lt.

Nustatyta, kad Pareiškėja 2012 m. gavo 114760,89 Lt pajamas, patyrė 41646 Lt išlaidas. Piniginių lėšų likutis banke 2012 m. pradžioje sudarė 3863 Lt, pabaigoje – 60783 Lt. Apskaičiuota, kad Pareiškėja 2012-12-31 galimai turėjo grynųjų pinigų likutį ne banke 36467,89 Lt.

Pareiškėja 2013 m. gavo 27976,47 Lt pajamas, patyrė 29750 Lt išlaidas (tame tarpe 14000 Lt kratos metu rastoms auksinėms monetoms įsigyti). Piniginių lėšų likutis banke 2013 m. pradžioje sudarė 60783 Lt, pabaigoje – 68948 Lt. Pareiškėja 2013-12-31 galimai turėjo grynųjų pinigų likutį ne banke 26529,47 Lt.

Pareiškėja 2014 m. gavo 19319,61 Lt pajamas, patyrė 30779,20 Lt išlaidas. Piniginių lėšų likutis banke 2014 m. pradžioje sudarė 68948 Lt, pabaigoje – 65758 Lt. Pareiškėja 2014-12-31 galimai turėjo grynųjų pinigų likutį ne banke 18259,41 Lt.

Pareiškėja 2015 m. gavo 12047,63 Eur pajamas, iš jų su darbo santykiais susijusių pajamų – 1310,17 Eur, iš veiklos pagal verslo liudijimo – 10000 Eur, kitų pajamų – 737,46 Eur. Patyrė 16582,42 Eur išlaidas, iš jų medienos įsigijimo iš UAB „U1“ išlaidų – 10200 Eur, vartojimo išlaidų – 2664,50 Eur, verslo liudijimo įsigijimo išlaidų – 3000 Eur, kitų išlaidų – 717,92 Eur. Piniginių lėšų likutis banke 2015 m. pradžioje sudarė 19045 Eur, pabaigoje – 5024 Eur. Kratos metu rasti pinigai – 47000 Eur. Mokesčių administratorius apskaičiavo, kad Pareiškėjos išlaidos viršijo pajamas 32225,79 Eur (12047,63 Eur + 5288 Eur (18259,41 Lt/3,4528) + 19045 Eur – 16582,42 Eur – 5024 Eur – 47000 Eur).

Inspekcijos vertinimu, pagrindas taikyti MAĮ 70 straipsnio 1 dalį ir apskaičiuoti mokesčius pagal mokesčių administratoriaus įvertinimą buvo tai, kad Pareiškėjos išlaidos viršijo jos pajamas, o tai reiškia, kad ji gavo papildomų pajamų, kurių nustatyta tvarka nedeklaravo bei nesumokėjo nuo jų mokesčių, bei nepateikė objektyvių įrodymų, kuriais remiantis mokesčio bazę būtų galima nustatyti tiesiogiai.

Dėl kratos metu rastų piniginių lėšų ir turto pagrindimo

Iš bylos medžiagos matyti, kad Pareiškėja nurodė rastų kratos metu 47000 Eur piniginių lėšų sumos bei įsigytų auksinių monetų pajamų gavimo šaltinius: 10000 Lt padovanojo jos tėvas S. L.; apie 25000–30000 Lt piniginių lėšų sumą 2010 m. padovanojo jos brolis G. L.; 100000 Lt pasiskolino (2012 m.) iš L. V.; 70000 Lt pasiskolino (2013 m.) iš draugės R. M.; 20000 JAV dolerių 2015 m. po močiutės L. D. mirties perduoti pinigai.

Dėl S. L. dovanotų 10000 Lt

Pareiškėja 2016-01-26 liudytojų apklausos protokole nurodė, kad jos sūnaus N. Ž. gimimo (2009-06-24) proga liepos ar rugpjūčio mėnesiais, jos tėvas padovanojo jai 10000 Lt. Dovanojimo sutartis nebuvo sudaryta. Sprendime pažymėta, kad Pareiškėja 2017-12-28 pateiktame paaiškinime apie gautas pinigines lėšas tėvo dovanotų 10000 Lt nenurodė, jokių dokumentų patvirtinančių tėvo padovanotas lėšas nepateikė.

Iš bylos medžiagos matyti, kad S. L. miręs 2010-04-07. Tėvas su Pareiškėjos motina išsituokęs 1991-04-24. S. L. vardu jokio nekilnojamojo turto nebuvo registruota. Butas adresu: (*duomenys neskelbtini*), Pareiškėjos motinos A. L. vardu įregistruotas 1994-02-22.

Dėl G. L. dovanotų 25000 Lt

Pareiškėja 2016-01-26 liudytojų apklausos protokole nurodė, kad „2010 metais mano brolis G. L. padovanojo man 25000–30000 Lt. Šie pinigai yra ne kaip dovana, o kaip skolos gražinimas, nes 1993–1995 metais jis ir kitas brolis pardavė mūsų tėvo S. L. butą adresu: (*duomenys neskelbtini*), pinigus pasidalino tarpusavyje, o man nieko nedavė, nes aš buvau dar vaikas; tad G. nusprendė, kad reikia atstatyti teisybę ir atidavė minėtą pinigų sumą. Su broliu dėl šių gražintų pinigų jokių dokumentų neforminome“. Pareiškėja 2017-12-28 paaiškinime nurodė, kad „2012 metais brolis G. L. padovanojo 25000 Lt“.

Pareiškėjos brolis G. L. 2016-02-19 liudytojo apklausos protokole nurodė, kad jis 2012 m. padovanojo savo seseriai I. L. 25000 Lt. Pinigus seseriai nusprendė padovanoti, nes 1995, 1996, ar 1997 metais tėvui pardavus butą adresu: (*duomenys neskelbtini*), jam ir broliui R. L. tėvai davė 5000–6000 JAV dolerių. „Kadangi buto pardavimo metu sesuo I. buvo maža, tai jai jokių pinigų neatiteko. Praėjus laikui aš norėjau ištaisyti šią neteisybę ir padovanojau seseriai minėtą pinigų sumą.“ Nurodyta suma buvo perduota be liudytojų, jokia dovanojimo sutartis nebuvo surašyta.

Dėl L. V. suteiktos paskolos

Byloje pateikta Pareiškėjos su L. V. sudaryta 2012-02-20 sutartis, kurioje nurodyta, kad L. V. paskolino Pareiškėjai 100000 Lt (be palūkanų).

L. V. 2016-02-05 liudytojo apklausos protokole nurodyta, kad jis 2012 m. pradžioje, vasario ar kovo mėn. (tikslios datos nepamena) paskolino Pareiškėjai grynaisiais pinigais 100000 Lt. Pinigus perdavė per 2 kartus: pirmą kartą davė 40000 Lt, po savaitės ar kelių dar davė 60000 Lt grynais. Visos sumos iš karto paskolinti namuose neturėjo, juos reikėjo nuimti nuo banko sąskaitos. Banko kortelę davė savo anūkui R. M. (R. M.), nes jis pats tuo metu jau sirgo vėžiu ir negalėjo nuimti pinigų. L. V.

patvirtino, kad 2012-02-20 paskolos sutartyje yra jo parašas. Dėl pajamų šaltinių paskolai suteikti L. V. nurodė, kad jis visą gyvenimą dirbo ir iki 2012 m. buvo sutaupęs 40000 Lt, kuriuos ir laikė namuose. Be to, dar 2012 m. pradžioje jo motina J. V. padovanojo jam 120000 Lt, kuriuos pervedė į jo sąskaitą DNB banke. Dėl rimtos ligos L. V. nurodė, kad nesiruošia reikalauti iš Pareiškėjos grąžinti paskolą.

Nustatyta, kad 2012-01-23 banko pavedimu į L. V. sąskaitą J. V. (motina) pervedė 120000 Lt (mokėjimo paskirtis – „Pagal dovanojimo sutartį, sudarytą Vilniaus m. 1-jame notarų biure 2012-01-23“). L. V. iš šios sumos 2012-01-24 – 2012-02-19 laikotarpiu (iki paskolos sutarties su Pareiškėja pasirašymo) nusiėmė grynaisiais pinigais 63500 Lt ir laikotarpiu nuo 2012-02-20 iki 2012-05-01 – 38000 Lt, iš viso 101500 Lt.

Inspekcijos sprendime nurodyta, kad L. V. nuo 2005 m. vartojimo išlaidas dengė iš kreditinės sąskaitos (2005-02-11 nuimta grynaisiais 960 Lt) ir vis dengdavo kreditinės sąskaitos įsiskolinimus, o kartais jam pinigines lėšas atsiskaitymui už kreditą pervesdavo jo dukra B. M. Nuo 2012 m. birželio mėn. per banką buvo atlikti mokėjimai įvairioms kredito įstaigoms už momentinius kreditus.

L. V. dukra B. M. 2017-01-10 liudytojos apklausos protokole dėl 2012-01-30 į Pareiškėjos sąskaitą pervestos 70000 Lt sumos nurodė, kad jos tėvas L. V. pasakė jai, jog skolina Pareiškėjai pinigus ir jos paprašė iš savo sąskaitos pervesti į Pareiškėjos sąskaitą 70000 Lt, kuriuos jis pažadėjo grąžinti. Tuo metu ji turėjo pinigų, nes buvo gavusi 100000 Lt močiutės palikimą. Po to jai tėvas pusės metų laikotarpiu per kelis kartus grąžino (grynaisiais pinigais) 70000 Lt sumą. B. M. nurodė, kad jos tėvas L. V. 2016-03-30 mirė.

Pareiškėja 2017-01-10 liudytojo apklausos protokole dėl iš B. M. gautos 70000 Lt piniginių lėšų sumos nurodė, kad tai dalis piniginių lėšų, kuriuos L. V. 2012 m. jai paskolino pagal 2012-02-20 paskolos sutartį (100000 Lt), tiesiog būtent B. M. dalį L. V. skolintos sumos pervedė į jos sąskaitą, o likusią paskolos sumą – 30000 Lt, per kelis kartus perdavė L. V. grynaisiais asmeniškai Pareiškėjai.

Inspekcija sprendime atkreipė dėmesį į tai, kad 2012-02-20 paskolos sutartyje tiek paskolos davėjo, tiek paskolos gavėjo įsipareigojimų vykdymas nėra apibrėžtas tiksliais datomis, paskola suteikta neatlygintinai, paskolos sutartis sudaryta kreditoriui nenaudingomis sąlygomis, paskolos grąžinimas neužtikrintas jokiais garantijomis, pateikta tik paskolos sutarties kopija, nepateiktas sutarties originalas. L. V. paaiškinimai prieštarauja ekonominei logikai, t. y. L. V. ėmė momentinius kreditus vartojimo išlaidoms su kintamomis metinėmis palūkanomis, o Pareiškėjai paskolino be palūkanų ir jokių garantijų.

Dėl R. M. 70000 Lt paskolos

Byloje pateikta Pareiškėjos su R. M. sudaryta 2013-12-19 sutartis, pagal kurią R. M. paskolino Pareiškėjai 70000 Lt sumą penkerių metų laikotarpiui (be palūkanų).

Iš R. M. ir Pareiškėjos apklausos protokolų nustatyta, kad nė viena iš jų negalėjo pasakyti, kur yra paskolos sutarties originalas. Pareiškėja 2016-01-28 protokole nurodė: „negaliu pasakyti, gal pas juos liko“, o R. M. negalėjo nurodyti tikslios Pareiškėjos grąžintos paskolos sumos. Sutartyje nebuvo numatytas užstatas, kuris leistų R. M. gauti turtą kaip paskolos grąžinimo garantą, jeigu Pareiškėja neturėtų galimybių grąžinti paskolą.

R. M. mokestinio tyrimo metu įvertinus visas nurodytos paskolos suteikimo aplinkybes bei išanalizavus mokesčių mokėtojos pateiktus dokumentus bei paaiškinimus apie jos faktiškai gautų ir deklaruotų pajamų realumą, buvo konstatuota, kad paskolos suteikimo dieną (2013-12-19) R. M. turimas grynujų piniginių lėšų likutis negalėjo būti didesnis nei 30183 Lt (R. M. 2016-11-15 mokestinio tyrimo ataskaita Nr. (21.67-32) FR0686-2228 14 psl.), t. y. ji neturėjo finansinių galimybių paskolinti Pareiškėjai 70000 Lt.

Dėl po močiutės mirties perduotų 20000 JAV dolerių

Pareiškėja 2016-01-26 liudytojų apklausos protokole nurodė, kad 2015 m. jos močiutės L. D. laidotuvių metu Ukrainoje teta perdavė jai 20000 JAV dolerių, kuriuos jai paliko močiutė. Pareiškėja šiuos pinigus atvežė į Lietuvą.

Pareiškėjos brolis G. L. 2016-02-19 liudytojo apklausos protokole dėl Pareiškėjai perduotos 20000 JAV dolerių sumos nurodė, kad jie buvo močiutės laidotuvėse, tačiau jo akivaizdoje niekas jokių pinigų jo seseriai nedavė, ji pati apie tai jam irgi nieko nesakė, o vykstant per Ukrainos–Lenkijos valstybės sieną jis nepamena, ar sesuo deklaravo kokius nors pinigus. Sprendime

nurodyta, kad į Lenkijos teritoriją iš trečiųjų šalių įvežamas didesnes kaip 10000 Eur pinigų sumas privaloma deklaruoti. Bylos duomenimis, Pareiškėja ir G. L. 2015 m. gegužės mėn. 20000 JAV dolerių (17514 Eur) muitinės poste nedeklaravo.

Inspekcija, atsižvelgusi į tai, kad Pareiškėja jokių objektyvių įrodymų dėl realaus piniginių lėšų perdavimo nepateikė, vadovaudamasi LVAT praktika analogiškose bylose, neatsižvelgė į Pareiškėjos 2016-01-26 liudytojo apklausos protokole nurodytus pajamų gavimo šaltinius.

Dėl baudos dydžio

Įvertinusi Pareiškėjos prašymo sumažinti jai paskirtą 1477 Eur GPM baudą motyvus, Inspekcija priėjo išvadą, kad nagrinėjamu atveju Pareiškėjai buvo pagrįstai skirtas sankcijoje numatytos baudos vidurkis, t. y. 30 proc. dydžio GPM bauda, atsižvelgus tiek į aplinkybę sunkinančią Pareiškėjos atsakomybę (pažeidimo pobūdis), tiek ir ją švelninančią (bendradarbiavimas su mokesčių administratoriumi). Byloje nenustatyta, kad švelninančių aplinkybių būtų buvę daugiau nei sunkinančių, kas suponuočiau mažesnės nei vidurkis baudos skyrimą.

Komisija k o n s t a t u o j a :

Pareiškėjos skundas tenkintinas, Inspekcijos sprendimas naikintinas.

Ginčas byloje yra kilęs dėl nurodymų Pareiškėjai sumokėti į biudžetą 4922 Eur GPM ir su juo susijusias sumas, mokesčių administratoriui Pareiškėjos mokestinio patikrinimo metu, taikant mokesčių administratoriaus įvertinimą, konstatavus, kad Pareiškėjos patirtos išlaidos 2015 metais 32225,79 Eur suma viršijo jos gautas pajamas ir pastarosios pripažintos kitomis su darbo santykiais nesusijusiomis ir ne individualios veiklos pajamomis.

Byloje nustatyta, kad 2015-11-06 kratos metu Pareiškėjos nepilnamečiam sūnui priklausančiame garaže Vilniuje buvo rasti 47000 Eur (grynieji pinigai) ir 29 auksinės monetos (999 prabos, 7 g svorio kiekviena). Pareiškėja 2016-01-26 liudytojo apklausos protokole parodė, kad kratos metu rasti pinigai (47000 Eur) yra jos asmeninės lėšos. Taip pat Pareiškėja paaiškino, kad auksinių monetų įsigijimui (jų kaina – apie 28000 Lt) buvo panaudotos ir jos santaupos (14000 Lt), kitą pusę apmokėjo jos sugyventinis V. Ž. Mokesčių administratorius, įvertinęs Pareiškėjos teiktų pajamų deklaracijų duomenis, 2004–2015 metais gautas pajamas ir patirtas išlaidas, priėjo išvadą, kad Pareiškėjos pajamos 2015 metais nebuvo pakankamos sukaupti kratos metu rastą 47000 Eur sumą. Mokesčių administratoriaus skaičiavimais, daliai kratos metų rastų grynujų pinigų (32225,79 Eur) sukaupti buvo panaudotos iš nenustatytų šaltinių gautos pajamos, kurios nebuvo apmokestintos Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

Mokesčių administratorius, įvertinęs mokestinio patikrinimo metu surinktą informaciją apie Pareiškėjos 2016-01-26 apklausos protokole nurodytų paskolų / dovanų suteikimo aplinkybes, Pareiškėjos pajamų šaltiniais nepripažino tėvo S. L. dovanotų 10000 Lt, brolio G. L. dovanotų / gražintų 25000 Lt, L. V. paskolintų 100000 Lt, R. M. paskolintų 70000 Lt bei močiutės laidotuvių metu Ukrainoje gautų 20000 JAV dolerių.

Pareiškėja nesutinka su mokesčių administratoriaus išvadomis dėl L. V. ir R. M. suteiktų paskolų bei G. L. dovanos nepripažinimo jos pajamomis, remdamasi minėtų asmenų ir jų artimųjų (L. V. dukters) paaiškinimais, rašytinėmis 2012-02-20 ir 2013-12-19 paskolos sutartimis, Vilniaus miesto apylinkės teismo nutartimis civilinėse bylose, kuriose buvo sprendžiamas klausimas dėl negražintų paskolų.

2020-07-08 gautas Pareiškėjos prašymas panaikinti skundžiamą Inspekcijos sprendimą, remiantis Lietuvos apeliacinio teismo 2019-11-29 nuosprendžiu baudžiamojoje byloje Nr. 1A-111-1076/2019, kuriame konstatuota, kad 2015-11-06 kratos metu rasta 47000 Eur suma ir 14 auksinių monetų, dėl kurių Pareiškėjos atžvilgiu buvo pradėtas mokestinis patikrinimas, priklauso kitam asmeniui, o ne Pareiškėjai.

Bylos duomenimis, Pareiškėjai baudžiamojoje byloje buvo pateikti kaltinimai padarius veiką, numatytą BK 189¹ straipsnyje (nepagrįstas praturtėjimas). Lietuvos apeliacinio teismo 2019-11-29 nuosprendžiu baudžiamojoje byloje Nr. 1A-111-1076/2019 Pareiškėja buvo išteisinta pagal minėtą BK straipsnį, neįrodžius, kad ji dalyvavo padarant šią nusikalstamą veiką. Nuosprendyje, įvertinus Pareiškėjos sugyventinio V. Ž. parodymus, duotus ikiteisminio tyrimo metu, pirmosios ir apeliacinės

instancijos teismuose, konstatuota, kad 2015-11-06 kratos metu rastas turtas – 47000 Eur ir 29 auksinės monetos priklauso V. Ž. Teismas taip pat pažymėjo, kad Pareiškėja tiek dėl asmeninių–šeimyninių paskatų, tiek dėl savo procesinės padėties, buvo tiesiogiai suinteresuota duoti 2016-01-26 parodymus, todėl jais negalima vadovautis, sprendžiant klausimą, kam priklauso kratos metu rastas turtas. Išnagrinėjus bylą kasacine tvarka, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020-06-09 nutartimi, priimta baudžiamojoje byloje Nr. 2K-147-697/2020, Lietuvos apeliacinio teismo 2019-11-29 nuosprendis paliktas nepakeistu.

LVAT savo praktikoje yra nurodęs, kad įsiteisėjusių teismo nuosprendžių baudžiamojoje byloje įtaka administracinėms byloms yra aiškiai apibrėžta Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme (toliau – ABTĮ) (2014-04-24 nutartis adm. byloje Nr. A-602-542/2014). ABTĮ 57 straipsnio 4 dalyje nurodyta, kad įsiteisėjęs teismo nuosprendis baudžiamojoje byloje yra privalomas teismui, nagrinėjančiam administracines bylas dėl asmens, kuriam priimtas teismo nuosprendis, veiksmų administracinių teisinių pasekmių.

Toje pačioje nutartyje LVAT yra pažymėjęs, kad ne teismo administraciniame procese (taip pat ir mokestiniuose ginčiuose) analogiškas klausimas – ir įsiteisėjusių teismo nuosprendžių baudžiamojoje byloje įtaka viešojo administravimo subjekto nagrinėjamai administracinei bylai, nėra sureguliuotas, todėl manytina, kad turėtų būti vadovaujama teismo administracinę procesą reglamentuojančiomis taisyklėmis.

LVAT nuomone, ABTĮ 57 straipsnio 4 dalis prie teismo procese neįrodinėtinų aplinkybių ir faktų priskiria įsiteisėjusių teismo nuosprendžių baudžiamojoje byloje, kuris yra privalomas teismui, nagrinėjančiam administracines bylas dėl asmens, dėl kurio priimtas teismo nuosprendis, veiksmų administracinių teisinių pasekmių. Ši nuostata reiškia, kad įsiteisėjęs teismo nuosprendis turi prejudicinę galią tik asmeniui, kurio atžvilgiu nuosprendis buvo priimtas, be to, reikšmingi yra tik tie tokio asmens veiksmai, nustatyti teismo nuosprendžiu, kurie sukelia administracines teises pasekmes (LVAT 2009-01-22 nutartis adm. byloje Nr. A-822-107/2009). Kitaip tariant, neberekia iš naujo nustatyti teismo nuosprendžiu nustatytų nusikalstamos veikos pasekmių, esančių administracinės bylos įrodinėjimo dalyko sudėtyje. Taigi ABTĮ 57 straipsnio 4 dalis pagal savo turinį prie teismo procese neįrodinėtinų aplinkybių ir faktų priskiria įsiteisėjusių teismo nuosprendžių baudžiamojoje byloje ir nustato tik apkaltinamojo, bet ne išteisinamojo nuosprendžio prejudicinę reikšmę, kas yra logiškas ir suprantamas įstatyme įtvirtintas administracinės teisės ir baudžiamosios teisės santykis, neabejotinai pripažįstantis apkaltinamojo nuosprendžio galią, kaip vienintelį pagrindą, kuriuo gali būti konstatuojamas nusikaltimo padarymas (LVAT 2013-02-18 nutartis adm. byloje Nr. A-602-144/2013).

Nors nei MAĮ, nei Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas aiškiai neįtvirtina vykstančio baudžiamojo persekiojimo ir baudžiamojoje byloje priimtų procesinių sprendimų reikšmės viešojo administravimo institucijoje nagrinėjamai bylai, kaip tai yra įtvirtinta nagrinėjant bylą teisme. Tačiau LVAT nurodo, kad mokesčių administratorius, priimdamas sprendimą dėl mokesčio paskaičiavimo, turėtų vertinti, ar konkrečiu atveju nėra būtina vadovautis įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu nustatytais faktais, kurie turi prejudicinę reikšmę (LVAT 2017-10-30 sprendimas adm. byloje Nr. A-991-602/2017).

Komisijos vertinimu, ginčo byloje negalima neatsižvelgti į Lietuvos apeliacinio teismo 2019-11-29 nuosprendžiu baudžiamojoje byloje Nr. 1A-111-1076/2019 konstatuotą faktą, kad kratos metu rastas turtas nepriklauso Pareiškėjai, kadangi šis nuosprendis turi prejudicinę reikšmę nagrinėjamam mokestiniam ginčui.

Bylos duomenys patvirtina, kad baudžiamojoje byloje priimti procesiniai sprendimai grindžiami tais pačiais faktiniais duomenimis, kaip ir mokestiniame ginče, t. y. remiamasi ikiteisminio tyrimo metu surinktais duomenimis ir yra pasisakoma dėl tų pačių faktinių aplinkybių, kaip ir mokestiniame ginče – kratos metu rasto turto savininko ir įsigijimo šaltinių nustatymo; tiek baudžiamoji byla, tiek mokesčių įstatymų pažeidimo atvejis nagrinėjamas to paties fizinio asmens (Pareiškėjos) atžvilgiu. Komisijos vertinimu, turint faktinius duomenis dėl nagrinėtos baudžiamosios bylos baigties (įsiteisėjęs Lietuvos apeliacinio teismo 2019-11-29 nuosprendis) ir nagrinėjant klausimą dėl mokesčių įstatymų pažeidimo to paties asmens atžvilgiu, būtina atsižvelgti į tai, kad šiuo atveju vykdomi nors ir skirtingi procesai, turintys skirtingus tikslus, yra tarpusavyje susiję, o

baudžiamojoje byloje konstatuotas faktas dėl kratos metu rasto turto priklausymo V. Ž. yra reikšmingas sprendžiant šį mokestinį ginčą.

Inspekcija 2020-10-19 el. paštu pateikė informaciją, jog pripažinus, kad 2015-11-06 kratos metu rasti pinigai (47000 Eur) ir 14 auksinių monetų nepriklauso Pareiškėjai, GPM jai nebūtų apskaičiuotas.

Atsižvelgiant į tai, kad mokestinė prievolė Pareiškėjai šiame mokestiniame ginče apskaičiuota dėl to, kad ji nepagrindė dalies 2015-11-06 kratos metu rastos pinigų sumos (47000 Eur) įsigijimo šaltinių, bei įvertinus įsiteisėjusiu Lietuvos apeliacinio teismo 2019-11-29 nuosprendžiu baudžiamojoje byloje Nr. 1A-111-1076/2019 konstatuotą faktą, kad šis turtas (kaip ir 14 auksinių monetų) nepriklauso Pareiškėjai, konstatuotina, jog Pareiškėjos išlaidos 2015 metais neviršijo iš oficialių šaltinių gautų pajamų, vadinasi, papildoma mokestinė prievolė Pareiškėjai apskaičiuota nepagrįstai ir yra naikintina. Ši išvada eliminuoja pareigą Komisijai pasisakyti dėl kitų Pareiškėjos argumentų, kurie nagrinėjamu atveju yra teisiškai nereikšmingi.

Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, vadovaudamasi Mokesčių administravimo įstatymo 155 straipsnio 4 dalies 2 punktu, n u s p r e n d ž i a :

1. Atnaujinti 2018-06-15 skundo dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2018-05-24 sprendimo Nr. 68-62 nagrinėjimą.

2. Panaikinti dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2018-05-24 sprendimą Nr. 68-62.

Pagal MAĮ 159 straipsnio 1, 3 ir 4 dalis mokesčių mokėtojas, nesutinkantis su Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimu, turi teisę šį sprendimą apskųsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Žygimantų g. 2, 01102 Vilnius). Pagal MAĮ 159 straipsnio 2 dalį apskųsti Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimą taip pat turi teisę centrinis mokesčių administratorius, tačiau tik tuo atveju, kai centrinis mokesčių administratorius ir Mokestinių ginčų komisija prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, sprenddami mokestinį ginčą (arba mokestinio ginčo metu), skirtingai interpretavo įstatymų ar kito teisės akto nuostatas. Skundas Vilniaus apygardos administraciniam teismui turi būti paduodamas ne vėliau kaip per 20 dienų po Mokestinių ginčų komisijos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės sprendimo įteikimo dienos.

Komisijos pirmininkė

Edita Galiauskaitė

Komisijos narys

Evaldas Raistenskis

Komisijos narys

Andrius Venius

Komisijos narė

Vilma Vildžiūnaitė